

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ศึกษาถึง ความสามารถในการดูแลตนเอง และคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยภาวะไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายที่รักษาด้วยวิธีการขจัดของเสียทางเยื่อช่องท้องต่อเนื่อง โดยมีรายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ลักษณะประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ เป็นผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการรักษาด้วยการขจัดของเสียทางเยื่อช่องท้องต่อเนื่องมาแล้วอย่างน้อย 1 เดือน โดยได้รับการรักษามาตรวดตามนัดที่คลินิกโรคไต แผนกผู้ป่วยนอก และที่หอผู้ป่วยอายุรกรรม โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ จำนวน 57 ราย

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เป็นการเลือกแบบเจาะจง ตามคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เพศหญิง และเพศชาย อายุ 19 ปี ขึ้นไปที่ปฏิบัติตามเทคนิคการขจัดของเสียทางเยื่อช่องท้องต่อเนื่อง
2. มีสติสัมปชัญญะบริบูรณ์
3. มีความสามารถเข้าใจภาษาไทย และตอบแบบสอบถามได้
4. ยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

ทำการศึกษาดังแต่เดือนตุลาคม 2540 ถึง เดือนมีนาคม 2541 โดยใช้ประชากร 57 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

1. แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา ค่ารักษาพยาบาล การได้รับคำแนะนำ หรือความรู้ในการปฏิบัติตนภายหลังการรักษาด้วยการขจัดของเสียทางเยื่อช่องท้องต่อเนื่อง การมาตรวจตามนัด และคุณภาพชีวิตก่อน-หลัง การรักษาด้วยการขจัดของเสียทางเยื่อช่องท้องต่อเนื่อง (ดูภาคผนวก ก)

2. แบบประเมินความสามารถในการดูแลตนเอง ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบประเมินความสามารถในการดูแลตนเองของ เอเวอร์ส และคณะ (Evers, et al. 1985) แบบประเมินนี้แปลเป็นภาษาไทยโดยสมจิต หนูเจริญกุล (Hanucharumkul, 1986) เพื่อใช้กับผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับรังสี

รักษาได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์อัลฟาในผู้ป่วย 60 ราย = 0.78 ประกอบด้วยคำถาม 24 ข้อ เป็นข้อคำถามด้านบวก 17 ข้อ คำถามด้านลบ 7 ข้อ ลักษณะคะแนนเป็นแบบลิเกิต มีระดับคะแนนตั้งแต่ 1-5

- ระดับคะแนน 1 หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับตัวผู้ถูกประเมินเลย
- ระดับคะแนน 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับตัวผู้ถูกประเมินเล็กน้อย
- ระดับคะแนน 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับตัวผู้ถูกประเมินปานกลาง
- ระดับคะแนน 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับตัวผู้ถูกประเมินมากพอควร
- ระดับคะแนน 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับตัวผู้ถูกประเมินมากที่สุด

แบบวัดจะมีช่วงคะแนนระหว่าง 24 คะแนน (หมายถึง ความสามารถในการดูแลตนเองต่ำสุด) ถึง 120 คะแนน (หมายถึง ความสามารถในการดูแลตนเองสูงสุด) (ดูภาพผนวก ข)

3. **แบบประเมินคุณภาพชีวิต** ใช้เครื่องมือคุณภาพชีวิตของพาดิลล่า และแกรนท์ (Padilla & Grant, 1985) ซึ่งเป็นเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยที่ทำ โคลอสโตมีย์ โดยสมจิต หนูเจริญกุล (Hanucharunkul, 1988) ได้แปลและดัดแปลงข้อคำถามเพื่อวัดคุณภาพชีวิตในผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับการรักษาในประเทศไทย พ.ศ. 2531 ประกอบด้วยคำถามด้านบวก 10 ข้อ ด้านลบ 6 ข้อ ลักษณะคำตอบในคำถามแต่ละข้อจะเป็นมาตรฐานประเมินค่าเชิงเส้นตรง ที่มีตัวเลขกำกับโดยปลายสุดของเส้นตรงทั้ง 2 ด้าน ประกอบด้วยคำ 2 คำที่มีความหมายตรงกันข้าม ค่าคะแนนบนเส้นตรงอยู่ในช่วง 0-100 คะแนน ไม่มีเลยให้ 0 คะแนน และมีอย่างเต็มที่ให้ 100 คะแนน ระหว่างช่วงมีเลขกำกับช่องละ 10 (ดูภาคผนวก ค) สำหรับคำถามด้านลบ คะแนนของข้อนั้นจะถูกกลับก่อนรวมกับคะแนนของข้อคำถามด้านบวก คะแนนรวมของแบบสอบถามจะมีค่าตั้งแต่ 0-1600 คะแนน คะแนนยิ่งมาก หมายถึงคุณภาพชีวิตยิ่งดี

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยส่งผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 3 ท่าน ได้แก่ แพทย์ทางระบบทางเดินปัสสาวะ 1 ท่าน พยาบาลประจำหน่วยไตเทียม 1 ท่าน และอาจารย์พยาบาล ภาควิชาศัลยศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญการดูแลผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง 1 ท่าน ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำก่อนนำมาทดลองใช้ในผู้ป่วย 57 ราย หากความเชื่อมั่นชนิดความสอดคล้องภายในของเครื่องมือ ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ของแบบวัดความสามารถในการดูแลตนเอง = 0.81 สัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค ของแบบประเมินคุณภาพชีวิต = 0.69

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยขออนุญาตเก็บข้อมูลจากคลินิกอายุรกรรม (คลินิกโรคไต), หอผู้ป่วยอายุรกรรม เมื่อได้รับอนุมัติแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการสำรวจรายชื่อผู้ป่วยที่มาตรวจตามนัด ณ คลินิกโรคไตในวันอังคาร แล้วคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติครบตามที่กำหนดไว้ จากเวชระเบียน และบันทึกรายชื่อผู้ป่วยที่มาตรวจตามนัดในวันตรวจ
2. ในวันนัดตรวจ ผู้วิจัยตรวจสอบว่ามีผู้ป่วยรายใดมาตามนัด เมื่อพบกับผู้ป่วยผู้วิจัย แนะนำตนเองและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการตอบแบบสอบถาม และขอความร่วมมือพร้อมพิทักษ์สิทธิของผู้ป่วย (ภาคผนวก ง)
3. เมื่อผู้ป่วยยินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยอธิบายการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดความสามารถในการดูแลตนเอง แบบประเมินคุณภาพชีวิต เรียงตามลำดับจนครบถ้วน
4. ภายหลังจากผู้ป่วยเข้าใจคำอธิบายการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ป่วยตามแบบสอบถาม แล้วทำเครื่องหมายตามที่ผู้ป่วยตอบลงในแบบสอบถามก่อนผู้ป่วยเข้าพบแพทย์ตรวจใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที
5. ในระหว่างการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ป่วยซักถามได้ตลอดเวลา หากไม่เข้าใจในแบบสอบถาม
6. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS^x